

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

55. An saltem in Societate IESV frater emendatus sit denunciandus
Prælato, ut sic securus sit à recidiva? Ex p. 7. t. 3. r. 50.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

2. Addit etiam supradictis Bañez, & Tutrianus, posse Prælatum socio significare aliquam malam de subdito suspicionem habere: dicendo, obserua illum, si iam apud Prælatum subditus diffamatus sit, secus è contra; secundò dicunt posse sic designatum non præmissa correctione delictum fratris superiori, vt patri deferre. Vtrumque dictum non vndique probat Castrus Palaus *topo 2. tract. 6. disp. 3. punct. 11. num. 9.* Et hæc omnia dicta esse volo secundum mentem dictorum Auctorum.

RESOL. LIV.

An si frater sit emendatus, possit quis illum Prælato vt Patri denunciare, vt sic securior sit, ne in posterum labatur?

Et quid, quando adsit periculum relapsus? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 49.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Jacob. de Graffius in *decis. tom. 1. lib. 2. c. 68. num. 18.* vbi sic ait, Animaduertendum est, quòd frater delinquens non tantum denunciandus est Prælato pio & discreto, atque spirituali, sicut priuata personæ, vt emendetur, sed & vt emendatus præseruari possit à reciduo, si tamen per signa valde probabilia crederetur, quòd ex illa denunciatione fratrem correctum Prælatus infamare vellet, tunc crimen occultum fratris iam veraciter correcti ei denunciari non deberet. Ita ille, qui citat Gabriel. Et hanc sententiam tenet etiam Richard. in *4. dist. 19. art. 3. q. 1. Angel verb. Denunciatio, n. 10.* & alij, quia talis denunciatio valet ad præcauendum fratrem à reciduo, & nihil ei obest, cum Prælatus aduersus illum non possit ad punitionem procedere.

2. Sed ego sententiæ negatiuæ adhæreo cum Adrian. Palud. Nauar. Soto, & alijs quos citat & sequitur Greg. de Valentia *tom. 3. disp. 3. q. 10. pun. 5.* Probat primum ex illis verbis Domini: *Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum,* quasi dicat nihil superest amplius, sed ibi erit sistendum, vt conferuetur fama fratris. Secundò, nam vt rectè censet Adrianus, sicut grauius est diffamari apud grauem, & honestum virum, quam apud alium, ita & apud Prælatum. Quisque enim magni facit bonam estimationem sui apud suum Prælatum: Igitur minimè debet lædi fama proximi apud Prælatum, quando id ad finem correctionis non est necessarium, cum scilicet iam est emendatus per secretam admonitionem. Neque fundamentum Richardi est firmum: non enim pro qualicumque bono spirituali proximi licitum est damnum ei inferre in bonis temporalibus, sed pro eo, quòd sit ad salutem necessarium, qualis non est ordinariè illa maior securitas à recidua. Neque enim esset licitum eripere v. g. alicui bona sua, & dare pauperibus, vt orent pro ipso, sicut rectè ait Adrian. & patet aliquot sententijs August. relatis à Gratiano *XIV. q. 5. præsertim Canone licet Ex hom. 7. Augustini lib. 50. homil.*

3. Quòd si casu aliquis esset talis, vt certo, vel probabiliter existimeret proximus relapsurus nisi præteritus eius lapsus indicetur superiori ad eum præseruandum à recidua, negari non debet, quin id esset licitum; sicut concedit quoque Adrianus, & Sotus *vbi sup.* & insinuat D. Thomas quodlib. 1. art. 13. Nam etiam ad eundem finem liceret rem indicare cuius alteri priuato sine cuius ope non putaretur quis futurus immunis à relapsu: Cæterum hi casus non sunt ordinarij, Quocirca ordinariè quidem falsa est illa Richardi opinio, quam postea sequutus non bene est Graffius. Et idèd hanc sententiam, præter Valentiam, & alios ab ipso citatos, tenet Castr. Palaus *topo 2. disp. 3. pun. 12. num. 2.* Petr. Navarra *de restit. lib.*

2. c. 4. part. 2. dub. 12. num. 686. Petr. de Aragona *in 2. 2. tom. 1. q. 33. art. 7. in fi. Sanchez in sum. tom. lib. 6. cap. 18. n. 49. & 60. Emanuel Sà verb. Correctio, n. 4. Villalobos in sum. tom. 2. tract. 4. disp. 12. num. 4.*

4. Notandum est tamen, quòd Filiaciensis *tom. 2. tr. 28. cap. 8. n. 157.* Bonacina *disp. 3. q. 4. punct. 7. n. 17.* limitant nostram sententiam, modo frater non existat in periculo labendi, quando verò adsit probabile periculum relapsus; respondeo, cum frater occasione peccati innodatus sit vt moraliter loquendo iudicetur casurus, nisi ab illis diuertatur. Ex ita docet Palaus *loco cit. n. 5.* Quapropter Petr. de Ledelma *tom. 2. sum. tra. 4. concl. 24. disp. 3. pag. 290.* affirmat, si scias Religiosum in luxuriam incidisse non ex malitia, hoc est ex consuetudine, sed ex fragilitate humana propter occasionem sibi oblatam, non debere Prælato denunciare, si à te corrigi poterit, quia tunc non censetur esse in probabili periculo cecidendi. At si ex malitia & praua consuetudine peccat, affirmat denunciandum fore, quia tunc prælatus poterit emendatus, sed potius in morali periculo iterum, & sæpe cadendi versari.

RESOL. LV.

An saltem in Societate Iesu frater emendatus sit denunciandus Prælato, vt sit securus sit à recidua? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 50.

§. 1. **A**ffirmatiuè responderet Valentia *ro. 3. disp. 3. q. 10. punct. 5.* vbi argumentando contra doctrinam à nobis, & ab ipso in superiori resolutione firmatam sic asserit. Ipse proximus poterit licite propter qualemcumque maiorem securitatem suam à recidua, indicare Prælato peccatum suum, de quo iam est emendatus, postposita iactura propriæ famæ: Ergo idem poterit alter pro proximo facere ob eandem illam proximi vtilitatem spirituale.

2. Respondeo per distinctionem consequentis, nam si ad id habeat quis proximi consensum, verum est id consequens, & bona consequentia: vt patet ex iis, quæ differimus in quinto casu pronuntiat quarti. Si autem desit proximi ad id consensus, fallum est id consequens, nec valet consequentia. Nam cum vnusquisque sit, vel dominus, vel dispensator famæ suæ, poterit arbitrari suo illius iacturam facere pro qualicumque bono proprio spirituali; alter verò minimè absque eius consensu. Quæ admodum poterit quisque de bonis suis facere elemosinam pauperibus vt pro ipso orent; non autem alter absque eius consensu. Ita Valentia; sed vt visum est Religiosi Societatis Iesu cedunt iuri sibi seruandæ famæ: Ergo possunt Prælato denunciari, vt patri, vt illos à recidua caueat maiori cum securitate. Et idèd in hanc sententiam videtur consentire Suarez *de Relig. tom. 4. c. 10. n. 11. & 12.*

3. Sed his non obstantibus contrariam sententiam tuetur Castr. Palaus *topo 1. tr. 6. disp. 3. punct. 13. num. 4.* & Sanchez *in sum. tom. 2. lib. 6. c. 18.* afferentes si certò tibi constat proximum emendatum esse, neque periculum probabile habere relapsus, nullo modo posse eius delicta superiori manifestare, vt securior sit, nisi ipse expressè in tali manifestatione consentiret, neque consensus in Societate præsertim ad hunc casum censendus est extendi. Et probat hoc Palaus: nam finis præcipuus in Societate ob quem mandantur delicta Superioribus deferri, est correctio ipsius delinquentis. Si ergo frater correctus omnino est, & emendatus; neque periculum sit recidua, cessat finis, ob quem censetur delicta Superioribus deferre. Et

Et confirmo. Si enim ob maiorem securitatem, maioremque humilitatem, & submissionem propriam cessante sine correctione, liceret delicta fratris emendati superiori deferre, liceret, inquam, non vni, sed pluribus superioribus manifestare, vt sic delinquens amplius humiliaretur, & securior à reincidentia esset, quod nullus debet concedere: Ergo. Et ideo videtur dicendum vtramque sententiam probabilem esse.

4. * Non desinat tamen hic adnotare quod Hurtadus de Mendoza affirmatiuum sententiam videtur docere, sic enim ait *vol. 2. disp. 162. sect. 28. §. 22.* In Religionibus in quibus dicitur cum magna dependentia subiectorum à Prælatis, licita est ordinariè immediata delatio criminis emendati, quod adhuc est recens, & commissum tempore non longe distante. Probatur: quia in talibus criminibus, quando sunt viscosa, quam difficilè abijunguntur, vt luxuria, furtum, detractio, & similia: ordinariè est probabile periculum relabendi. Qui enim heri luxuriatus fuit, aut furatus, licet se Sacramento expiauerit confessionis, nonne timebitur probabiliter hodie relapsurus, si in eadem occasione versetur? Longa & certior quam vellemus, est experientia peccata huius generis raro euenire vnica vice & non repeti multoties. At non potest à priuato præcaueri ordinariè, potest autem à Prælato: ergo delicta possunt deferri. Antiquata verò iam sunt in obliuione, & sine fructu recenserentur: in Religionibus autem vbi administratio est monarchica, id legi est vile: quia Generalis cognitio criminibus suorum adhuc recentibus, dabit operam eis occupandis, vbi sine periculo vacent honestis muneribus. Ita Hurtadus. Vide Turrianum etiam in 2. 2. 2. 1. 1. disputat. 89. dub. 4.

RESOL. LVI.

An correctio sit faciendâ de peccato habituali, si non est periculum relabendi?

Ex quo inferitur, an peccator, non statim ac peccat, teneatur de peccato conteri, sed cum aliqua latitudine temporis, & in articulo mortis? Ex p. 7. r. 3. Resol. 11.

§. 1. **A**ffirmant non contemnendi Doctores, & ita docet Valentia *tom. 3. disput. 3. questio. 10. punct. 1.* Suarez *de Charitate disp. 8. sect. 3. num. 8.* Bañez *in 2. 2. quest. 32. art. 3. dub. 2. ad 4.* Bonacina *disput. 3. quest. 4. punct. 7. num. 4.* Aragonius *art. 2. dub. 1. corol. 1.* quibus omnibus adde sapientissimum Hurtadum de Mendoza *vol. 2. disp. 162. sect. 7. §. 68.* Probatur hæc opinio: quia peccatum commissum, & non emendatum secluso periculo in aliud relabendi, est secundum se, materia grauis huius virtutis, sed ad grauem eius materiam obligamur, quoties sine graui incommodo cum spe fructus eam possumus exercere: ergo peccatum commissum, & non emendatum secundum se nos grauius obligat. Minor positio est per se nota, & licet quida satis ex dictis. Item & ab exemplo elemosynæ corporeæ, quæ in materia graui nos obligat, quando sine incommodo possumus de superfluo erogare stipem, vt sæpè dixi. Ratio etiam à priori: quia æquitas fraternitatis exposcit: vt ego curam de fratre grauius indigenti, quando sine incommodo possum, ne eliciente vno alius ebrinus sit. Maior est multò clarior: quia materia correctionis est materia spiritualis proximi, vt materia elemosynæ est materia corporalis: ergo miseria grauis spiritualis est materia grauis huius virtutis, sicut egestas grauis est grauis misericordiæ materia; sed peccatum mortale habituale,

Tome VII.

secundum se, secluso periculo noui peccati, est miseria grauis, siquidem concitat inimicitiam Dei, & hominem reddit obnoxium æterno supplicio: ergo.

2. Quod si hæc ratio probaret singulos teneri ad agendam penitentiam cum primum possunt, non propterea non probat conclusionem hæc. Si autem demus nullum teneri agere penitentiam cum primum potest, adhuc hæc conclusio probatur hac ratione: quia penitentia materia est peccatum detestandum, non quia malum sit peccatoris; sed sub alio conceptu. At materia correctionis est malum peccatoris, quod nos obligat cum primum, si cætera occurrant, quia est materia grauis eius virtutis.

3. Dices, charitatis in nosmetipsos non obligat nos ad abigenda hæc mala cum primum: ergo nec charitas in proximum. Nego consequentiam: quia correctio non obligat ad repellendum peccatum alienum; sed ad proponendum peccatori ob oculos, quibus rationibus teneatur ad penitentiam agendam. Hoc autem vnusquisque in se id cogitat, quando est animo tam sedat, vt possit alium corrigere, & b quod quidquid ipse tenetur hic & nunc proximo præstare, id fibimet præstat.

4. Et ideo Caspensis in *Cursu Theol. tom. 2. tract. 17. disp. 6. sect. 1. num. 7.* sic ait. Difficultas est an sit obligatio corripiendi fratrem quando peccatum commissum est, nullum est periculum iterum relabendi, manet tamen in statu peccati. Et satis communis sententia docet, in eo euentu hoc præceptum non obligare, quia ipse peccator tunc non tenetur seipsum liberare à peccato habituali, quia homo statim post peccatum non obligatur ad retractandum illud, & ad reconciliationem cum Deo: ergo neque alius tenetur illum corrigere, & exhortari, vt reconcilietur cum Deo. Mihi verò opposita sententia videtur valde probabilis, quia peccatum commissum, & non emendatum, secluso periculo in aliud relabendi, est secundum se materia grauis huius virtutis, ac proinde obligat quoties sine graui incommodo eam possumus exercere; materia enim huius virtutis est miseria grauis spiritualis fratris, sicut egestas grauis, est grauis materia elemosynæ: at peccatum mortale habituale præcisè, & ex se, secluso periculo relabendi in aliud peccatum, est materia grauis, siquidem reddit hominem Dei inimicum, & obnoxium æterno supplicio. Ex quo patet responsio ad fundamentum contrariæ sententiæ, quia materia penitentia est peccatum detestandum, non quia malum sit peccatoris, sed sub alio conceptu: at materia correctionis est malum peccatoris, quod statim obligat; quia est materia grauis. Falsum etiam est, me non teneri lege charitatis, in aliquibus occasionibus ad faciendum aliquid quod ipse secum non tenetur facere, sed potest licitè omittere, v. g. Ego teneor subuenire proximo in graui necessitate corporali, & tamen ipse potest in eâ manere, nulla adhibita diligentia, sed eam velle pati pro Christo, ipse potest velle esse sine honore, quod ego illi optare non possum. Ita Caspensis.

5. Sed his non obstantibus, ego negatiuæ sententiæ adhareo, quam tenet nouissime Trullenchi in *Decalogum tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 14. numero 3.* Turrianus in 2. 2. tom. 1. dub. 86. num. 2. Coninch. *de charitate, disp. 28. dub. 6. num. 117.* Layman. *lib. 2. tract. 3. cap. 7. num. 2.* Sanchez *Opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 2. dub. 2. n. 3.* Castrus Palaus *tom. 1. tract. 6. disp. 3. punct. 2. n. 6.* Gaspar Hurtadus *disp. 6. de correct. diff. c. 4.* Reg naldus *tom. 1. lib. 4. c. 2. §. 7. 3. 2.* Villalobos in *Summa tom. 2. tr. 4. difficult. 2. n. 4.* & alij: Et rationes adducit Castrus Palaus; quia non censetur proximus in graui necessitate esse constitutus, nisi ex occasione peccati commissi sumat occasionem illud peccatum committere

D d